

szántult egyházközsületi községi és annak adójára igazgatói címmel tüntette ki. Vannak-e olyan emlékeid, amik az itteni egyházi életteli kapcsolatok?

— Igen! Sok kedves emlékem van. Minden vasárnap templomban voltunk. És az orgonakörön. Hisz apám játszott, és résztváltam s a kórus élénk után játszottam valami nagyobb Bach, vagy más orgonaművet. Elénekel ébennem a nagy ünnepekben ünneplő ruhákba öltözött emberekkel megtelt templom képe. Karácsonykor a kóruson, bundás férfiak, asszonyok. Az úrvacsorához járultok méltóságos, lehajtott fő sora. Kállal Sándor nagytszetelettű és Lengyel Imre bácsi palástos alakja. Az egyházi, Daróczy Sándor ünnepegyes mozdulata, amit az úrvacsoránál láthattam az isten szívetét után rendben kivonuló férfiak, legények, majd a hosszú, száz méteres sorokban a húsvéti napfényben hazavonuló gyönyörű csizmák fénye, lányok tarka szoknyája s a kis és nagy harang zúgása, kongása. Úgy érzem, egyházi életünk nemcsak külsőségekben mutatkozott. Hitt mindenki, amit telt és jölesett, úgy teheti. Apám hosszú időn át vezette az egyházi énekeket. Az igazgatói címnek annak idején nagyon örült, de sohasem dicsekedett vele.

— Vannak-e olyan ifjúkori emlékeid, amik elhatárolt befolyást gyakoroltak művészi pályád kialakulására?

— Első zenei mestereim édesapám volt. Szülőházaiban, a ma Csenki utcai (volt Darányi-telepi) iskolában halévek koromban kezdett engem zongorázni tanítani. Édesapám, mint egyházi tanító, nagyon szerette a hitvasítást és a szíj játszást. Még fiatal korában megszerveztél Laudányban egy fúvósütőt, amely később zenekarrá bővült. Mindenki tagja lehetett, aki tudott játszani valamilyen hangszerezen. A zenekar Schubert, Mozart, Rossini, Offenbach és néhány operetterszó műveit játszotta, melyeket apám hangszerezt és a szólókat is maga játszotta — olykor éjszaka 1—2 óráig. Ezek voltak első zenei élményeim. Nyolcéves koromban irattam be a zenei (a debreceni) „zenedébe” ahol P. Nagy Zoltán volt igazgató, tanárám pedig: Besenyey Lajosné és Fábray Irma, akik hamar észrevették tehetségeimet. Fábray Irma (nagyon jó zongorista és szigorú tanár volt. Mesterei: Thomán István és Bartók Béla. Így kerültem én is Bartók elé, aki 1933-

tanulmányaimat. A „Csokonai”) Önévközörmök és a zenekari hangversenyeknek állandó szereplője voltam. Akkor még kevés volt a rádió, hangversenyekre senkiny nem telt a diákoknak, így sok iskolatársam télen hallotta először Mozart, Beethoven, Haydn, Chopin, Bach és Liszt műveit. Ezt halásan emlegették most a 40 éves találkozózn.

— Hogyan indult meg és hogyan alakult később zenei élet-pályád?

— A képző elvégzése után a budapesti Zeneakadémiára kerültem. Itt Kodály Zoltán, Adám Jenő, Vasz Viktor és Bárdos Lajos voltak a tanáraim. Akadémiai hallgató koromban két énekárnak is tagja voltam a Szekesfővárosi Vegyeskar és az Egyetem Énekkar. Az ének az egész Európát, majd az USA 28 városáig, Chicagóba a reformatus egyház meghívott kántorának után is megvan az akkori lelkes: Balogh István (levele), de én Chicagó helyett Mezőtúri választottam, ahol a reformatus gimnázium énektanára lettem. Itt énekkart szerveztem, szerepltem a rádióban, hangfelvétellel is készült a kórusunkról (nagy szó volt ez akkor). Diákjaimmal sikerült megszerveznem az éneket, zenét. Soha nem mondtam, hogy szervezzenek énekkart, mégis több kiváló karvezető lett tanítványim közül. Talán elég a sok között egy nevet említenem: Vass Lajos. 1940-ben a debreceni kollégiumi tanítóképző zene tanára lettem. Majd 1941-ben egyéves fizetéses szabadságot kaptam, hogy elvégezzem a tanítóképzőintézet zene tanárképzőt. Ez két év helyett egy év alatt sikerült is Adám Jenő vezetésénél a Jókivánál. Nehéz év volt, mert ekkor már nős voltam és a fizetés egy része a családunk kellett. Nagy segítségemre volt mindenféle feleségem, aki azóta is hűséges társam örömben és bánatban. A háború az én életemben és tanári munkámban is nagy törést jelentett, de utána — isiben és jövőnkben bizva — új erővel folytattam munkámat a debreceni Kollégiumban. Csakhamar megszerveztem a Kollégiumi Kórust, ezt a csodálatos ifjúcsoporthoz vezettem. A Dóczy, Szevits és a kollégiumi tanítóképző ifjúságából. 1946-ban a „Debrecei Napok” alkalmával volt a bemutatkozás Kodály: Jézus és a kufarok e. monumentális kórusműveim. Döbbenetes hatása volt. Karácsony Sándor professzor fejtött — két bottal támogatva magát — a színpadra, könnyezve megölelt, megcsókolott. Ettől kezdve ez lett — a több nagy Kodály-, Bartók-műve-

ketős”-t. A mű azóta is a legnagyobb sikerű zenezsám az együttesnek. Számos hanglez és film készült róla. En magam 1200-szor dirigáltam itthon és külföldön: Angliánál a Szovjetunió, Kínától Franciaország, Püspökudánytól Párizsig.

— Részletül-e kintintészekben?

— Budapesti Nemzetközi Munkás-körverseny I. díja (1948). Kossuth-díjat kaptam 1952-ben. Párizsi „Grand Prix” (Lemez nagydíj 1955-ben). A Munka Erdemrend I. fokozatát kaptam 1955-ben.

— Hogyan látod a magyar népzene helyzetét az európai népek zene kultúrájának értékrendjében?

— A magyar népzene, népzene kultúrája — hálás Bartók és Kodály munkásságának — világvizonylatban az első helyen áll. A magyar népdal-népzene összegyűjtése, amitől Bartók csak álmódott, szinte befejezhetnek mondható (bár éppen napjainkban Kallós Zoltán talált Erdélyben csodálatos, eddig ismeretlen balladákat). A publikációk (a Magyar Tudományos Akadémia népzene kutató csoportjának munkájával folytak, Tudományos szerinti munka eredményes világvizonylatban is példátlan és lenyarázó.

— A jövőt illetően látás-e biztosított Bartók és Kodály munkásságának, mint kulturális örökségnek a megőrzésére és továbbfejlesztésére?

— Nehéz kérdés! Vannak biztató és vannak lehangoló jelek. Ha az európai kultúra, vagy a világ kultúrája értékeit megmaradnak (ha nem lesz világség) akkor megmarad a magyarság és én benne sajátos kultúráj népművésze is. En ezt szívből óhajtom és remélem!

— Örömmel értesültünk arról, hogy 60. születésnapod alkalmából sokan keresztet fel jókivánásúakkal. Amikor a jókivánásokhoz lapunak otoszátkorra nevében is csatlakozunk, szívből kívánunk Neked további eredményes munkát és boldog életet.

— A 60. születésnapom alkalmából kifejezett jókívánásokkal hálás szívvel köszönöm. Sok ez a 60 év! De mégis milyen kevés, hogy csak felét is elvégezte az ember annak, amit tervezett és amit szeretne. Jó lenne még sokáig és sokat dolgozni!

(Püspökudány)

Dr. Nagy Sándor Béla

ÖKUMENIKUS HÍREK

A KERESZTYÉN Béketeráferencia — Nyikodim metropolitánus elnök és dr. Tóth Károly főtitkár aláírásával — táviratot intézett Nizon amerikai elnökhez abból az alkalomból, hogy másodszori megválasztása után ismét beiktatták tisztségébe. A táviratban a jókívánások mellett kifejezik azt a reményeséget, hogy Nizon elnöknek második hivatali időszakát a béke és az igazságosság világosság jövelekedeteivel sikerül elkezdnie.

JANUÁR 18-án a budapesti-geató felszabadulásának 28. évfordulójára alkalmából, emelkedemesség rendezett a Magyar Irgalmi Országos Képviselő és a Budapesti Irgalmi Hitközség. Az alkalmon megjelent Miklós Imre államtitkár, az Allami Egyháziügyi Hivatal elnöke is. Beszédet mondott dr. Seifert Géza, a MIOK és a BHF elnöke, majd koszorút helyeztél el a Wesselenyi és Kertész utca sarkán álló iskola falán levő emléktáblánál. Ugyancsak megkoszorúzták a Wesselenyi utcai templomon elhelyezett emléktáblát. Az ünnepségen megjelentek és a koszorúzásban részt vettek különböző állami és társadalmi szervezetek képviselői is.

PIMEN, az orosz ortodox egyház pátriárkája, tizenöttagú küldöttség élén — köztük volt Nyikodim metropolitánus is — hivatalos látogatást tett Hieronymos érseknel, a görög ortodox egyház vezetőjével. A görög érsek tavalyi moszkvai látogatását ismersonozták. (ÖPD)

AZ EGYHÁZAK VILÁGTANÁCSA misszióli bizottságának új igazgatójává Emilio Castro lelkész, Uruguay egyesült metodista egyházának elnökét választották meg. Az új igazgató, aki ebben a tisztségben Potter EVT főtitkár utóda, január 1-én foglalta el hivatalát. (ÖPD)

A LATIN-AMERIKAI presbiteriánus és református egyházak egyesületének második kongresszusán hét országból érkeztek a résztvevők. Az istentiszteletek, bibliákai és megbeszélések központi témája: a keresztyén hivatás a mai világban. Az egyesület új elnökévé Gonzales venezuelai presbiteriánus lelkész választották. (RFD)

POTTER EVT főtitkár december közepén meglátogatta Demetrius plukonikus pátriárkát. E találkozás alkalmával először az Egyházak Világtanácsa és az ortodox egyházak Kapcsolatának elmélyítéséről tárgyaltak. (ÖPD)

HEINEMANN nyugat-német államelnök jelentős összeggel járult hozzá az EVT faji megkülönböztetés elleni programjának megvalósításához. Juliane holland királynő után ő a második államfő, aki ezt az új személyes adománnyal is támogatta. (ÖPD)

SCHÖNHERR püspök, az NDK-beli evangélikus egyházak szövetségének elnöke, 1972 november közepén, a Brit egyháztanács meghívására Nagy-Britanniaba látogatott. A londoni Westminster apátságban mondott beszédében rámutatott: az európaiaknak a már kissé több bizalom lehetne Európa békéjében és biztonságában, de e béke megőrzése nem mehet más világrészek, különösen a Harmadik Világ rovására. (ÖPD)

A KOPT keresztyének és mohamedánok közötti feszültség megvizsgálására parlamenti bizottságot küldött ki az egyiptomi kormány, azzal a céllal, hogy érvényt szerezzen az alkotmányban biztosított szabad vallásgyakorlatnak. Mint ismeretes, a kopt egyház a Közel-Kelet legnagyobb keresztyén felekezete. Eredetük a Krisztus utáni első századra nyúlik vissza, amikor Mária evangélista vezetésével az első keresztyének letelepedtek a Nilus vidékén. (ÖPD)

A LUTHERÁNUS Világszövetség adatai szerint Földünkön a lutheránus egyházaknak száma 73,5 millió. Létszámuk tekintve, a keresztyén egyházak között, a római katolikusok és a keleti ortodoxok után, világvizonylatban a harmadik helyet foglalják el. (ÖPD)

A SVÁJCI EGYHÁZAK segélyszervezete az elmúlt hónapokban, ázsiai és afrikai fejlesztési programok segítésére, negyedmillió, a faji megkülönböztetés elleni munkálkodó dél-afrikai keresztyén intézet támogatására, 75 ezer svájci frankot adott. (ÖPD)